TARİH Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU BİLİM DEVRİMİ NEDİR?

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

AVRUPA'DA DEĞİŞİM ÇAĞI
BİLİM DEVRİMİ NEDİR?

Bilim devrimi; bilim tarihinin erken çağdaş döneminde matematik, fizik, gökbilim, biyoloji, tıp ve kimya dallarında yaşanan düşünce değişimidir. Rönesans ve Reform'un ortaya çıkardığı fikir hareketleriyle birlikte filozoflar, kurallar ve kanunlar geliştirmiş ve doğal dünyayı nasıl anlayabileceklerini araştırmıştır. Bu filozofların "İnsanlık, yaşamı bilimin kurallarıyla anlayabilir." düşüncesi, bilimde büyük değişimleri ortaya çıkarmıştır. Rönesans hareketine öncülük eden diğer bir düşünce de akılcılık yani rasyonalizmdir. Rasyonalizm, insan aklının her türlü rehberliği yapacak güçte olduğunu ve başka hiçbir kaynağa gerek olmadığını dile getirir. Akıl Çağı'nda; Galileo, Kepler, Copernicus Newton gibi bilim insanları sayesinde Avrupa'da, Bilim Devrimi gerçekleşmiştir.

ULUS DEVLETLERİN ORTAYA ÇIKIŞINDAKİ ETKENLER NELERDİR?

Yeni Çağ Avrupası'ndaki fikrî-manevi dönüşüm, siyasi, sosyal, ekonomik ve askerî alanlarda da etkisini göstermiştir. Krallar ve asiller, Rönesans'la siyasi güç kazanmış ve devletin kiliseden ayrı olabileceği fikri gelişmiştir. Orta Çağ'daki derebeylerin yerine devleti bir merkezden yöneten krallar ortaya çıkmış ve merkezî yönetim güç kazanmıştır. Krallar güç ve yetkilerini artırarak bu ulus-devletlere mutlakiyetçi bir karakter kazandırmıştır. Ulus-devletlerin kurulma sürecinde yaşanan mali sorunları çözmek için devletlerin sömürgeciliğe yönelmesi, daimî ve merkezî bir ordu bulundurma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Bu durum kralların hazinede sürekli altın bulundurmasını gerekli kılmış ve bu gereklilik merkantilizmin doğmasına neden olmuştur.

Merkantalizm Nedir?

Avrupa'da XV. ve XVIII. yüzyıllarda hâkim olan merkantilizm, ülkelerin güç ve zenginliğinin sahip olduğu değerli madenlerle ölçülebileceği fikrine dayanan bir ekonomik sistemdir. Bu sistemde Avrupalı devletler; altın külçesini para olarak, dış ticareti de altını elde etmenin bir yolu olarak görmüştür. Paralı askerlerden oluşan ordulara da ödemeler altın ile yapılmış ve donanmaların masrafları da bu değerli maden ile karşılanmıştır. Avrupa'da nüfus, merkantilizmin amacı ile doğru orantılı olarak artırılmaya çalışılmıştır. Fazla nüfus; ucuz iş gücü, fazla üretim, çok kazanç ve asker sayısının artması anlamına gelmektedir. Bu yüzden bu dönemde nüfus hareketliliği yasaklanmış, ülkeye kaçak girenlerin bile çıkışları engellenmiştir.

Newton

Thomas Moore

XVII-XVIII. Yüzyıllarda Avrupa Düşünürleri

Rönesans Dönemi'nde yaşanan bilimsel ve kültürel gelişmeler sayesinde Batı dünyası, XVIII. yüzyılda Aydınlanma Dönemi'ne girmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan Aydınlanma düşüncesi, bireyin özgürlüğünü esas alan tüm dünyayı etkileyecek bir modernleşme hareketi hâline gelmiştir.

Copernicus: Güneş Sistemi'ni keşfetmiş, Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve Güneş'in etrafında döndüğünü ispatlamış ve teorisini 1543'te yayımlamıştır. Copernicus, bu teorisiyle kilise tarafından dogma hâline getirilen Aristo ve Batlamyus'un öğretilerine karşı çıkmıştır. Bu sebeple Copernicus'un yeni teorisi, modern bilimsel devrimin başlangıcı sayılmıştır.

Thomas Moore: İngiltere'de sanayileşmenin getirdiği sorunlardan etkilenerek "Ütopya" adlı eserini kaleme almıştır. Eserinde özel mülkiyetin bulunmadığı bir devleti hayal eden ve anlatan Moore, İngiltere'deki toplum düzenin ve adalet sistemini eleştirmiştir.

Jean Jacques Rousseau: Halkın iktidarını, her alanda eşitliğini ve mutlak demokrasiyi savunan bir düşünürdü. Rousseau'ya göre doğal yaşamında bir birey olarak özgür ve eşit olan insan, toplumsal yaşamda eşitlik ve özgürlüğü kaybedebilirdi. Bu sebeple Rousseau, insanların toplum içinde de özgür ve eşit yaşamaları için bir sistem geliştirdi. Rousseau "Toplum Sözleşmesi" adlı eserinde toplum düzeninin sözleşmelere dayandığını vurgulamakta ve devleti yüceltmektedir.

Machiavelli: "Hükümdar" (Prens) adlı eserinde Machiavelli, İtalya'da siyasi birliğin ancak güçlü bir hükümdarla sağlanabileceği fikrini ortaya atmıştır."Hükümdarın önünde onu sınırlayacak hiçbir engel olmamalıdır." diyen Machiavelli; din ve ahlak kurallarının bile hükümdarı durdurmaması gerektiğini ileri sürmüştür. Ona göre esas olan devletin birliğinin sağlanmasıdır.

Immanuel Kant : XVIII. yüzyılda "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." diyen Alman Filozof Kant, aydınlanmanın parolası olan bu sözüyle insanın aklını başkasının kılavuzluğuna bırakmaması gerektiği üzerinde durmuştur. İnsanların temel eşitliği düşüncesi ve genel iradenin çoğunluğun görüşüyle olamayacağını, bunun ancak evrensel akıl önermeleriyle yapılacağını savunmuştur.

SORULAR

1- Avrupa'da XVII ve XVIII. yüzyıllardaki gelişmelere öncülük eden düşünürler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

A) Copernicus - Güneş Sistemi'nin varlığını savunmuştur.

B) Thomas More - Özel mülkiyetin olmadığı toplumsal bir düzeni savunmuştur.

C) Machiavelli - "Amaca ulaşmak için hukuk dışı kurallara da başvurulmalıdır." anlayışını savunmuştur.

D) Jean Jacques Rousseau - Toplum düzeninin sözleşmelere dayandığını savunmuştur.

E) Immanuel Kant - Feodalizmi ve aristokrasiyi savunmuştur. **Cevap: E**

2- Avrupa'da merkantilizm anlayışı, madene ve paraya dayalı zenginliği öne çıkartarak iç ve dış ticareti etkilemiştir.

Avrupa'da merkantilizm anlayışının benimsenmesi;

I. Üretim ve ihracatın artması,

II. Şehirlerin büyük merkezler hâline gelmesi,

III. Ucuz iş gücü ihtiyacının ortaya çıkması.

gelişmelerinden hangilerine sebep olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II

C) I ve II D) I ve III

E) I, II ve III **Cevap: E**

3- Machiavelli'nin amacı, yabancı devletlerin etki ve işgallerinden kurtulmuş ulusal ve güçlü bir İtalyan devletinin kurulmasıydı. Bunun içinde tek çıkar yol olarak hiçbir etik kurala bağlı olmayan ve sınırsız güç sahibi bir devlet yapısının yaşama geçirilmesini öne sürdü.

Machiavelli'nin bu görüşlerini en belirgin biçimde ortaya koyduğu eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ütopya B) Toplum Sözleşmesi

C) Mukaddime D) Hükümdar

E) Devlet **Cevap: D**